

له چواره م ساتدا گره که ناو سه را پای جمهسته
کشاپوه ناو دهمی و پنهانی تباخواردهوه . له پینچ هم ساتدا
لئی بوده تویه لیک تفو له دیو هم دردو لبیو یمهوه بو
تورو هه لدان که وته سه ری . له شه شم ساتدا تورو هه لدره:
- تفو له خوت و خوت حبیوان ههی حبیوان .

به کیک بهو شیوه به بتینی چی ده لئی؟! . نالئی به گه تیک چووه؟!
با هر هیچ نه بین نالئی به گه هینده سیله له نابوونه که تسا
نه چیته سه ر کورسی به . ناتوانی به گوئی برد هسته که بیدا
بقیرینی؟! . به خوا برآ به گیکی قویو بن نموده . و هللا ده لئی
شه قیک له کورسی به که هه لدمه و دک بو که سه ماکره یدک به ری
بدمه خوارهوه .. ده لئی ..

* ■ *

حروف استاد

سلح محمد ئەمین

که له ژوو دیکی بجوقی نزما ، له گەل کۇمەلېك
تیک ترنجابوین ، خوش نازانم چۈن تیايدا جىڭامان
ببیووهه ! ژوو دیکه کون بىرەو مېچ بەنچاره بەکى
تیادانی يە ، بۇنى هەناسەو هالاوى سۇپاگى لەچەقى
ژوو دیکه دا دانرا بسو ، خەریکە ؟ كېپووه ، تۇفوا ،
وېشۈومە و زىيانى زستانە سەختە كەمان له
بىر بەرتىھو ، كلۇپىكى تەپ و تۇذايى شەرق
زەردەنگەرپا ، هەر وەك چاوه بوانى مەركەمان بىن ، بە
ناوه راستى ژوو دیکه دا شۇپ بۇتەو بە هالاوى سۇپاگە
سۇپوکە لەرە بەکى بودەك ، بۇوناگى يەکى كەمىلى پەرش
بۇتەو ... چىنە كانى سەرەوەی ناو ژوو دیکە نېشىبۈونە
سەر بەك ، بەلە پەستویە كى زۇد كە وېپووه نېوان

- حە ... يوا ... ن

بە گە لە سەر کورسی بەگە هاتبۇوه خوارهوه ، بەلام هاتبۇوه
بن دەستى ، خۆی خستبۇوه سەر نووگى بىن و بە گوئى بىدا
دەبىقىزىند ، ھېشتا لەشىتى هەر وەك بىنی ناو دەلەرزى ،
چاۋى هەر دوو كېپە ئاتېرپۇون ، دەمی هەر كە فى دەچانىو
دانى بەسەر بەكىدا جىز دەگردنەو . ئەم ھەنگاۋىيکى تر كشاپە
دواوه . ئەو بە دوايدا هات . ھەنگاۋىيکى ترىش و هەر بە دوايدا
هات . بىرى لېتكىردىوه . له دەنی خوبىدا وتنى !

« دەترسم بىقە و مىتىن و تەھە كەم لى بىكانەوە . ئەم جارە
لئى ناخۆمەو . دەس دەنیتىم بىنى و تا نەيختىتىم بەرى نادەم .
جا بۇ! .. هەروا دەست بەر زەكەمەوە بەك مىشت دەدەم
بە تەوقى سەریداو بەسەر زەھى بەكەدا دەبىكەم بە توپىز ئەلەك
ناؤو زولزولە ! .. بەلام نايکا .. دەزانم زات ناكا تەم لى بىكانەوە .
جارى پېشىو رو خسارى خۆم وەها لى گىزىز كەدەتەت
پاشتىم ئاقلى كەنەنەدەپەي كشاپە دواوه ئىتىسر
ھاتنەپىشەو نەبۇو . بىگە چووه بەرىپەنچەرە كەو ئەو
پاشتە ئىرى كەنەنە ئاپىلىدانەوە بۇ نەبۇو ..

منىش خىسە بەكى ئاگراوى ئى پېرقۇكىنەم لە پاشتى
كردو هەر يە كىم سىنگە دەرېپاندو چۈرمە دەرەوە . ناتوانى
تەم لى بىكانەوە . نە ناتوانى .. زات ناكا . لەو جارەوە بۇنى
دەر كەوت من چەندە بە تەلىكتىردىن قارس دەبم . چى تر دە كە
بابىكا ، بەلام هەر ئەمەيان نەبىن . هەر ئەمەيان ..

- تفوو ... حبیوان ..

بە گە قەوماندى . تەھە كەي لېتكىردىوه ، ئەم يە كەم سات
لە جىي خۆي سىست بۇو ، دووەم سات ھەستى بە تەھە كەي
بە گە كەدەتە ئەختى ناوجەوانىدا وەك دلۇقى سېشىتىك بەرەو
خوار دادەچۈرى . سىھەم سات ئۆرى ئاتېرپاک لە سەرەو
رو خسارىدا كېپە سەندۇ بە خېتاراپى بە سەرەپاپى جەستە بىدا
تا كەلە مۇستى بېتى تەشەنەي سەند ..

خوشی‌یدا جن‌ده‌مام ، وام هست ده‌کرد هیچ شتیک
نى به بتوانیت له و به‌هشتمن ده‌رپه‌پینیت ، به‌لاشمه‌وه
وابوو که توش له مانه‌وه ناگاداریت و پیخو شحال ...
له‌به‌ر چاوما و هزر به‌مار ببو ، ته‌له نیزگزینکی و هک
جاوه‌کانت که‌ش و هک هموسو سره‌تاكانی تری نه‌ورزه
له‌یه‌خت درابوو ، به‌وهش هیندھی . ترمه‌ست ده‌کردم
خوم به خاوه‌نت ده‌زانی ، له و باوه‌ره‌شراپووم که تو
له‌جاوم ده‌که‌یت ، چونکه من هموسو نیکاکانتم به دل خوم
شی ده‌کرده‌وه ... «کوکه‌یه‌کی به‌تینی یه‌کینک ، به‌باله
په‌ستتو به‌هه‌مان درزا خزانی‌وه زنجه‌که ...» شانزه
سالی دوروو دریز بربینه‌که میان ساریز نه‌کرد . باشه
بوجی و چون و که‌ی هینراومه‌ت نه‌نم ثوره‌ته‌نگه‌وه ؟

نازانم !!! نه‌خیر وانی‌یه ، چاک ده‌زانم هوی جی‌ببو ،
خوم کیل ده‌کم ! نه‌وساکه ناسایی نه‌بوم ، نازا
به‌بوم له و پوزگاره‌دا نازایه‌تیو به‌جه‌رگی نه‌وه ببو که
بمویرایه پوو به پووت بیه‌وه و چیم له‌دلا ببو بسوتم
بدرکانایه ، که‌جی نه‌مویرا ، بوجی ؟ چونکه له وه ترسام
که هتا هتایه له و ده‌ریاکه‌سکه‌ی جاوه‌کانت بن به‌شم
بکه‌یت و ، له‌به‌ر چاوت په‌زاگران بیم ، نه‌نم ده‌زانی
شیوه‌ی کاره‌کم ده‌بینه هوی تاساندنی همو
هیوایه‌کم ، بیوه به بیجه‌وانه‌ی هموکه‌سینکه‌وه
پاویزگاریکی نه‌شاره‌زام هه‌لبزارد ، چونکه نزد نی په‌بیم
تابه‌جه‌رگی خوماوه له و نه‌نجامه مه‌رسی‌یه و ،

به‌رانبه‌ره‌کم : حده‌سا ، ده‌می داجه‌قاند ، په‌نگیکی
هیناوه‌په‌نگیکی برد ، نه‌مجا به برسیاریک وه لایی دامه‌وه
ناکام که‌یشته نه‌وهی که ، نه‌وساکه هستی تویی
بیکه‌ردیشیان رووشاندوه ، بیوه ناواتم ده‌خواست که
به‌رله‌وه کاته بمردمایه ، بربیا هه ره‌هیم نه‌کردایه ، دوای
نه‌وه‌موسو ماوه نزد هش که بیوان کیزامه‌وه پاویزکه ره‌کم
چون هاتوته پیشه‌وه و جی وتوه ، فرمیسک له چاوما خوی
نه‌گرت به جوییک ده‌ریز ، که له‌شه‌رما ده‌موسو چاوم خسته
ناوه هه دوو له‌مه‌وه ، له‌ناخیش‌وه ده‌نگی ده‌روون

گه‌ردیله‌کانی ، تاده‌هات زیاتر چوکی داده‌دار
ثوره‌که‌مانی ده‌گرت‌وه ، تائهو کاته‌ی نازانم بوجی
پاست بیووه‌وه فه‌ستم به‌وه نه‌کردیبوو ، هرکه هستام
سه‌رم له‌شوینیک و له‌گه‌ردنیشم به‌وه خوار له جینکایه‌کی
تردابوو .. کار حال وا ببروا نهوا هه‌وای پیس ثوره‌که
ده‌گرتیت‌وه ده‌رباز بیونیشمان مه‌حال ده‌بین . نه‌و
هستانه‌م بیووه هوی نه‌وهی بکه‌وه کیزاوی
بیزکردن‌وه‌یه‌کی سه‌یره‌وه ، هه‌مووه‌هست و نه‌ستی خوم
بو‌چینه‌کانی سه‌ره‌وهی هه‌وای ثوره‌که ته‌رخان کرد ،
دوای وورد بیونه‌وه یه‌کی نزد چاوم به ده‌زووله‌یه‌کی نزد
باریک که‌وت که گه‌ردیله‌کانی به‌ره و درزیکی بچووکی
دیواره‌که پیچکه‌یان به‌ستبوو ، هر به‌ویشدا زانیم کات
پوژه ، ده‌مویست ته‌بگم و بزانم که نه‌و درزه بواری
ده‌رباز بیونی گه‌ردیله‌کان ده‌دا ! ده‌لین «جام که‌جد ببو
لئی ده‌بیزی» ، ثوره‌که‌ی نیمه‌ش په‌پیوه‌وه له وه ده‌جنی
نه‌مان شت بس‌ملینی ، به‌لام نه‌خیر ، هیشتا ماویه‌تی ،
فراؤانی یه‌کی نزد له ثوره‌که‌دا ماره ...

له‌کل ده‌زووله‌ی نه‌و گه‌ردیله‌نده‌دا پیم کرته به‌ر ،
خوم بچووک کرده‌وه تابووه به‌کینک له‌وان ، به‌لکوبه
بچووک‌ترینیان وله‌درزه‌که‌وه خوم ده‌ربازکرد . گه‌یشتمه‌وه
مه‌مان جنی جاران ، نه‌وهی روزگاریک پنکه‌وهی
کوکردبیونه‌وه .. «به‌رانبه‌رت دانیشتمه‌وه ، هاتمه‌وه سار
په‌خی ده‌ریای قولو و منگی چاوه که‌سکه‌کانت ، تاهاو
برکا دوور پیما ده‌روانی ، له قوولایی یاندا : ژیان و ،
خوشی و ، به‌ختیاریم به‌دی ده‌کرد ، پوزگاریکم
له ده‌ریلکه‌دا ده‌دی که خوش گوزه‌رانی و هک بنی بنی

نه‌و وابوو ... و هک شانزه سال له‌مه‌وه‌ر ، که چاوت بلند
ده‌کردو بولای منه‌وه ده‌تپوانی و سه‌رنجیان به‌کان
کیله‌هبوون ، له چاوه‌کانتا نوقوم ده‌بوم ، نه‌گه‌ر جی
بتیریگاندایه یان بولایه‌کی ترت و هرجه‌رخاندایه ،
نه‌ده‌بیوه هوی ده‌رپه‌راندنم ، به‌لکوله ناو نه‌وه‌سوذی و

که شوپروایه کی به تینی به و دوابوژه لی به دی دمکرا ...
که چی نهوانه و مک من و خاوهنه قسسه بیشوبوون :
سه ریان داخستبوو ، لجیان شوبو ، پهندگیان په پی بیوو ،
به فوویه ک دمکه وتن ، ته ناهه زمانیان وا لال بوبوو
به چاک و خراب قسسه یان بونه دههات .

هیچ کس له سکی دا پکی به و نه و مله وانی به پی
ناو ده ریا که سکه که له گل خویدا ناهینین ، به لام
سوبه بونه و خوراگین له بار شه هولی وظلو به تینی
ده ریا که ، هویه کی سره کین بونه و جووہ پوانینه .. بونه
منیش له دلی خومدا وتم :

نه و هیشتاله قو ولايی ده ریا پیروزمه که
خویدا مله ده کا ، خوزگم به خوی ..
دیسان بچووک بسوومه و زور زور بچووک ،
به جوئیکی وا که به نیوان که ردیله کلنداد نیز
تني دمه پریم جوونه بیان نه ده کرد ، هه رجه نده له چریدا
نه و نده لیک نزیک بیوونه که نه که ر من خوم به و جووہ
لی نه کرد بایه ، لیم ده بیوونه دیواریکی کونکریتی و
ده ربا زبونم له و درزه و محال ده بیوو ... بوجاری دووم
پووبه ووی بسوومه و ، نه مجاره بیان نه و به چلو دههوا :

ـ جاریکی تریش به رانبه رم مه لتو قلبه نه ،
خوشم ده ویستی ، به لام توبه چاکی ملانی خوش ویستی
فیرنه بوبویت بونه ، زور هه ناسه سواریبوو ، نفو
توانکه ای سره هات نه ما ، هر له دیای چه نه
که رد هلولیک ، که نه مانه ای خویان به دم ده ریا
خوش ویستی به و دمده نزور ناسایین ، که هن تو ماندوو
بویت که ویته دله کوتھ و پارایی وابیت ده کده نه که نه
ما ویمه که و نه و ناهینی هم موی له پینلری مندا به لپریق
بدهیت ، بونه تاره هات پل هاویشته کانت له توانا
ده که وتن ، پاش گه زبونه و مش زیاتر له ده رونتا
تشنه نه ای ده کدو بیرو هوشی داده کرتیت و ، لات وابوو
هر که بزیت و کشایت و ، نیتر به میگاری منت

به رز ده بیوه و بیوه ماله که دیقیزاند ، «نه مه شیان به
ناوته وه هله است و هستی ناسک و پاکی نه ویان بی
پووشاند ! داخوچه نه فرهتی لی کردبی ؟» چیم به خوم
کرد ؟ گه روانه بوایه نیستا نه م زامه به سوی یه م له دلا نه
ده بیوو ، به لکو وک نه و خلکه ناسایی به ده بیووم که
پیسکیکی بچووک بیوناکی ره هیواو ناواییان بی نوی
ده کاتوه ، بریا هه زار بریا هه هیجم
نه کرد ایه ، به لام تازه دوای جی !! به دهستی خوم خوم
تاساند ، مروف یه کجارت دینه دونیاوه نه و جاره ش که
نه توانیت خوی کاشتی وانی خوی بی هر نه بیونی
چاکتره ...»

سیخورمه ای به کیکی ته نیشتم به ناکای هینامه وه ،
گویم شل کرد ، یه کیک له ڈیل لیوه وه دهیوت :

- کریوه و زریافی نه م جله له وه ناجی بهیل
جاریکی تر به زیندویتی سه ر لم ڈووره به رینه
ده ره وه !!

هر چه نده تلخیه ک به ری جاوی گرتیبوو به لام
سه رنجی خاوهن قسسه که مدا : سه ری داخستبوو ،
دهستو نه ژنزو وک به دیار ته رمیکاوه دانیشتبین ، پهندگ
مه لبزیکاو ، له من خراہتیبوو ... که چی به کیکی تر که
به جوی دان بیانانی قسسه کانیا دیاریبوو هه مونه و
وشانه ای که ده ری دهه پاندن له کانکای دلیه وه
هه لی ده هینجان وتنی :

- ده بی دهیل و میشومه و ا به سه ر بچی و
سه رملن بو شورکا ...

که سه رنجی نه میانمدا هه روک له سه رده میکی
ناساییدا بی ؛ پوچوش ، زه رده بیه کی ناسک ده موجاوی
گرتیبوو ، چاوه کانی ده بیسکانه وه ، هیوای دوابوژیکی

بیردەجیتەو !! کەجى وانەبوونەۋەتىا پەنجەى
پەشىمانى دەگەزىت . تازە دواى جى ؟ بەلام نە، ژيان
خۇيى لە خۇيدا تاقى كىرىدەۋە يە. تەنیا باشبىزانە كە
قۇولالىنى دەرىيا زۇر نۇر بەجى ترو بەمۇھىواتىرە لە نارەكەى
...

كەمن بەناو ژۇورو دارەراكەيا روانىت . بۆ شوئىن دلۋېبە
دەگەرایت تا بىكەويتە سەربان و شوئىنە كەى بىكوتىنەو .
لە خەبالدا بۇويت بىنیت . لە بن مىچى دارە راڭەو .
تارمايى بەڭ دەجوولىتەو .. خوتت بۆ نەڭىر او لە تارمايى بە كە
چۈرىتە پېشىو .

نەختىك ھەستت لىن راڭرت . روانىت وا رەوه مشكىك
لە نىتوان درزى دارە راڭانەو زىرنەي چاوى يان دىئ و ملە
قووتىي ھاتنە خوارەوەدانە .
ئەو دېمىنە ترسى داڭتنى دلۋېبە كەى لە ياد بىرىتەو .
ناچار بانگى گولەخانى خىزانى كرد :-
— ئافەت خىرا وەرە !!.. بنوارە مشك بارىوھ .. ئاي
سەيركە چۈن وورۇۋۇزاون !!
كائىن رەوه مشكە كەى بىنېنى واقى وورماو تەنانەت بىق
پشت گىرى كىرىنى توشوا وەلامى دايىتەو : -
+ وا بىرقىن مشك ھەلمان دەگۈزى !!.. پياوه كە وا دىبارە
زەم بۇوردهو بىرسىانە ؟!

ھەرچۆنلىك بۇو . تەلەكائى بەفريبا خىستىت .. دەست
بەجى ناتەوە ، ئىتر نەترانى چۈن بۇنىان كردو بۇتىسى
خواردىنى گىردى بۇونەو ..

سەرەتا ھەمو بەدەورى تەلەكائىدا دەھاتنۇ دەچۈن
.. تا (نان اه . چەورەكە زىاتر نىزىكى دەكىردنەوە سەرى
بەھەندىتىكىان كىشاپە چاوى تەلەكائىو .

ئەوەندەي نەبرد . تەلە دارەكەيان تەقى و دوومشكى
قۇزىتەو . بەو گىرتەنە مشكە كائى كە تۆقىن و كەمن رەۋىتەو ..
نەختىنە مجاھەيان نانە كەت زىاتر چەور كرد . تا ئەو بۇو .
نانە چەورەكە بۇنى سەردارى بىن سەر دەكىردى .. بۇنى كە
مشكە كائى بەك بەدواى يەڭىدا ، بەكىش كرددەو .. ئەوەدى
جىاوازى لەرەوه مشكە كائى پېشىو ھەبۇو . ئەوە بۇو جرجە
كىلە درىزىدە چاۋ زىتە كە پېشىرەيان بۇو : -

— مەڭىر ...
+ چى ؟ !

— تەلە تەلە كە لەعوبىي بىت .. ئەوە پېۋىستە
+ چۈن ؟!
+ بەزىنۇيىتى بىڭىزى و بە بەر چاوى مشكە كائىو نازار
بچىزىت !

ھېشتا قىسەكەى تەواو نەكىرىبۇو نۇلىقىكى پىز
لەسۈرىي يەكىنلىك خىزانىمەوە ژۇورە تەنگەكە ،
بەلام ئەمچارەيان ھەموو شت بەلامەوە
ئاسلىقى بۇو ، ئەو زىنچەم ئىبۇو : خۇشتىرىن و ،
چىڭىزلىقىن و ، لەبارقىرىن جىڭى ، رەنگىشىم سووراپىي
تىزىاپەوە زەلمىم كەوتەوە كۇو بۇومەوە بەمۇوقە
پاستەقىنەكە .

سلىمانى

١٩٨١ - ١٢ - ٣٠

* * *

كەپدە

سۆران مەحوى

ئەو ئىوارە زۇو دووكانە كەت ھەلگىت . لە ترسى باو و
بۇرانە كە ، خىرا بۇت تىن قوچاند .. كائى گەيشتىتە مالەوە ،
سەربانە كە بەتەواوى بە فەرگەتىبۇرى .

نەختىنە ئەوەدى هات بۇو . بانە كە بىمالىرىت و توش
لە ھەمو مالەكەيا . زىاتر خەمى ژۇورى نۇوستە كەت بۇو .
ئىستا يان تاوىتكى كە . دلۋېبە دا بىكات و ھەمو لايك ھەراسان
بىت .

نا ... بەلىن . زۇرت بۇ هات و سەرت كىشاپە ژۇورە كەوە ،